

тема 5 ЦІННОСТІ

Вивчаючи цю тему, ти:

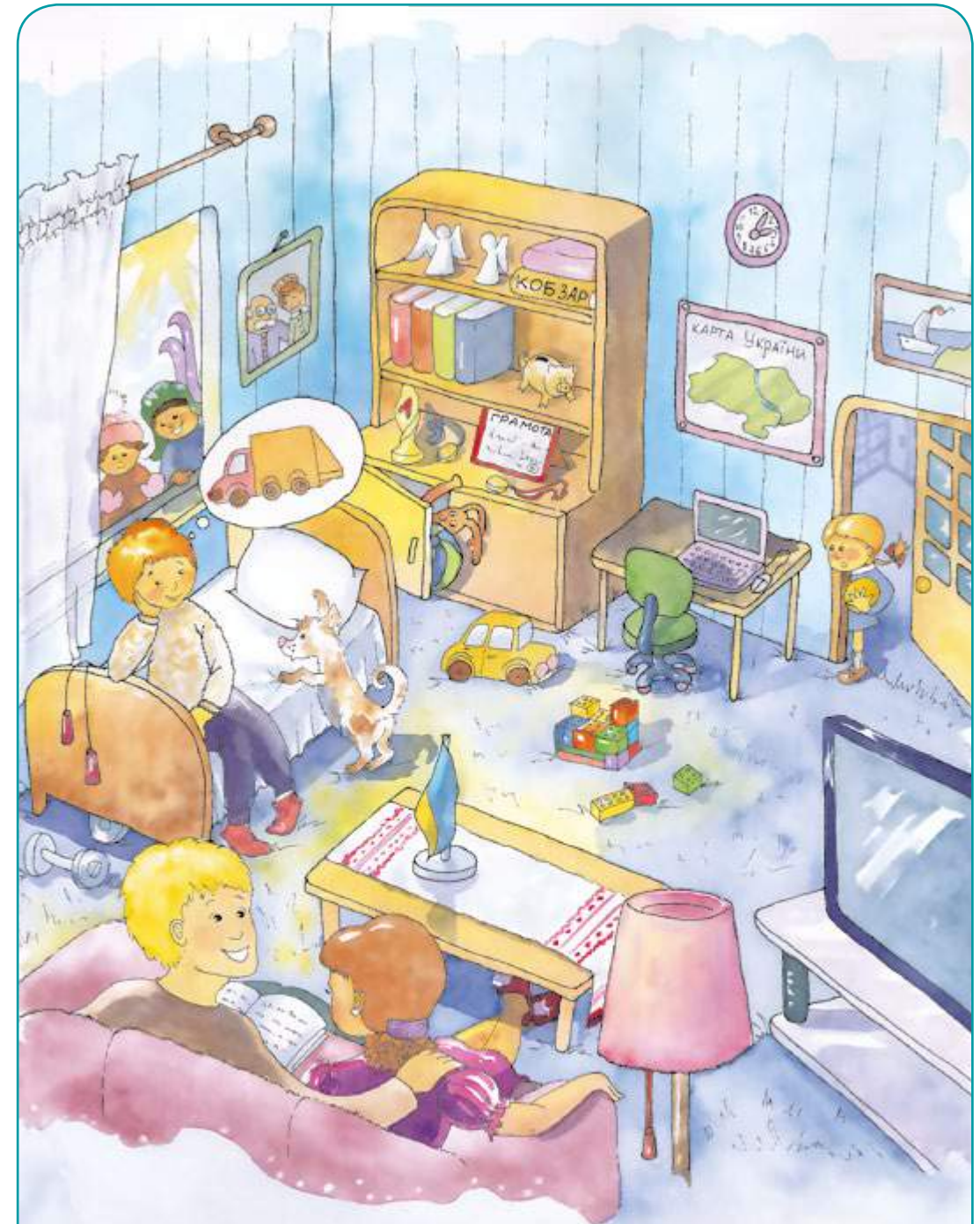
- ☀ дізнаєшся, що є цінним для тебе і для інших;
- ☀ навчишся цінувати те, що маєш;
- ☀ дослідити, чи всі предмети можуть плавати у воді;
- ☀ ознайомишся з оповіданнями Олени Лободи зі збірки "Найкращий подарунок у світі".

Олена
Лобода

Попереду так багато нового. Не зупиняйся! А ми, письменники, зробимо все можливе, аби тобі було цікаво та весело читати й навчатися.

- ☀ Як ти гадаєш, які духовні та матеріальні цінності важливі для цієї родини?
- ☀ Які цінності важливі для тебе? Розкажи.

Мрія

(за оповіданням Олени Лободи)

У Захара була мрія – мати іграшковий сміттевоз. Заради нього хлопчик ладен був віддати всі іграшки. Він завів скарбничку і став відкладати гроші на покупку.

Нарешті потрібна сума назбиралася. Захар був щасливий. Коли прийшов із роботи тато, він сказав:

– У нашої мами скоро день народження. Поміркуй про подарунок. Може, намалюй щось. Їй буде приємно.

Але Захар не схотів дарувати малюнок. Йому дуже захотілося купити мамі якусь гарну прикрасу. Він побіг до тата й віддав свою скарбничку.

– Але ж ти так довго збирав на сміттевоз. Синку, може, не треба? – спитав тато.

– Треба-треба. На сміттевоз я ще назбираю, а от мамине свято вже завтра, – відповів Захар.

У подарунок купили сережки та квіти. Мама відкрила оксамитову коробочку, побачила прикрасу й сказала:

– Яка краса! Дуже вам дякую.

Вона міцно обняла Захара, а тато хитро сказав:

– Ой, а що це за диваном стоїть?

Хлопчик зазирнув за диван і не повірив своїм очам. Сміттевоз!

☀ Що робив Захар для здійснення своєї мрії? Прочитай.

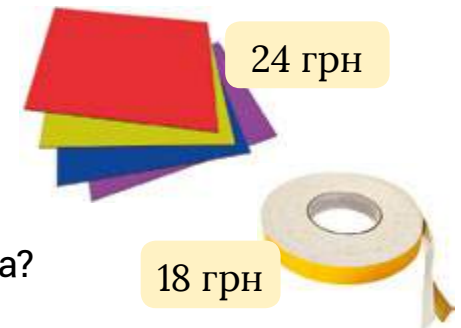
☀ Чому тато купив Захарові сміттевоз? Поясни свою думку.

Які бувають цінності?

1. Щоб зібрати гроші на омріяну машинку, Захар зробив скарбничку. Виготов її і ти, розглянувши схему.

2. Для оздоблення скарбнички Захар придбав у магазині канцтоварів деякі речі. Мама хлопчика сказала, що його скарбничка дуже цінна. Що мала на увазі мама?

3. Захар дізнався, що сміттевоз коштує 100 грн, а в його скарбничці вже є ось такі монети й купюри:

Скільки ще грошей потрібно хлопчикові, щоб вистачило на машинку?

4. Захар розповів своїм друзям, що його батько працює на заводі, де виробляють соняшкову олію — продукт, який цінують в усьому світі. Поміркуй і розкажи, у чому цінність олії.
5. Троє дітей висунули **гіпотези** про те, як отримати олію із соняшника. Як ти вважаєш, хто має рацію?

Андрійко

Почистити насіння соняшника.

Вичавити насіння соняшника.

Емілія

Руслана

Вкинути насіння соняшника у воду.

6. Проведи дослід, щоб підтвердити або спростувати наявні гіпотези.
7. Захар вирішив відшукати в інтернеті інформацію про виготовлення олії. Які ключові слова він має використати у пошуковому запиті?

рядок для введення пошукового запиту

8. Скориставшись пошуковою системою Google, знайди відомості про виготовлення олії. Спробуй різні пошукові запити. За допомогою яких тобі вдалося знайти найбільше цікавої інформації?

Що об'єднує родину?

1. Які ознаки повинна мати спільнота, щоб можна було назвати її родиною?
2. У родині Захара є традиція: запрошувати на дні народження родичів. Розглянь на малюнку гостей, які вже завітали, та визнач, як кого звати.

- ☀ Наймолодша гостя — Марійка.
 - ☀ Найстарший гість — Богдан Трохимович, дідусь Захара.
 - ☀ Його син Дмитро з дружиною Юлією та двома доньками — Марійкою та Мирославою.
 - ☀ Донька пана Богдана Надія з двома синами.
 - ☀ У молодшого хлопчика та однієї з дівчаток дуже схожі імена.
 - ☀ Старшого хлопчика назвали на честь дідуся. Скільки онуків у Богдана Трохимовича?
3. Чи є в твоїй родині традиція збиратися всім разом? Розкажи, коли і чому.

4. Уся родина Захарка любить збиратися разом і вигадувати різні ігри. Тато хлопчика запропонував придумати якомога більше способів використання звичайної газети. Пограйте в таку винахідницьку гру в класі.

5. Захар разом із Мирославою налили в миску води і почали досліджувати, які предмети тонуть у воді, а які – ні. Поекспериментуй і ти. Зроби відповідні висновки. Мирослава сказала, що папір завжди плаватиме. Чи погоджуєшся ти з нею?

6. Розглянь фотографії. Які сімейні цінності вони ілюструють?

Довідайся, як мати гарний настрій зранку.

☀ Як сон впливає на здоров'я та самопочуття людини?

Хто розумніший?

(за оповіданням Олени Лободи)

Нещодавно Захар посів перше місце в олімпіаді. Відтоді його ніби підмінили. Він став чванливим та грубим і почав глузувати з тих, хто чогось не знав.

– Бабусю, Еверест – найвища гора у світі!

– Справді? Я й не знала! Розкажи!

– Про що з тобою говорити? І чого тебе в школі вчили, – відмахнувся Захар.

Бабуся подивувалася, але промовчала. Аж тут – дзвінок у двері. На порозі стояла сусідка й тримала на руках свого маленького сина, який важко дихав.

– Віро Павлівно, рятуйте!

Малюка вклали на диван і бабуся, взявши стетоскоп, стала слухати його легені. Захар так звик бачити бабусю на кухні, що й не згадував, що вона лікарка. Зараз, чуючи, якими розумними і незрозумілими для нього словами вона пояснює причину хвороби та дає рекомендації, як лікувати хворого малюка, Захар стояв, роззявивши рота.

І таку бабусю, не просто бабусю, а лікарку Віру Павлівну він вважав нетямующою...

– Пробач мені, – прошепотів Захар.

Бабуся посміхнулася:

– Ми всі часом помиляємося...

⚙ Як змінилася поведінка хлопчика після олімпіади?

⚙ Чому Захар просив пробачення у бабусі?

Про що розповідають нам пам'ятки природи та культури?

1. Захар зацікавився історичним минулим нашої держави. Бабуся показала онукові фотографії визначних місць України і розповіла про них. Дізнайся, як вони називаються, склавши з поданих слів їхні назви.

Замок

в Києві

Кам'янець-Подільська

Золоті

Любарта

фортеця

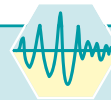
ворота

в Луцьку

2. Як ти гадаєш, у чому цінність цих об'єктів? Чи можна визначити їхню вартість?

3. Під час прогулянки в парку Захар побачив залишену без нагляду сумку. Хлопчик хотів подивитися, що в ній, але бабуся не дозволила. Чому? Спрогнозуй і розкажи, як могли б розвиватися події далі.

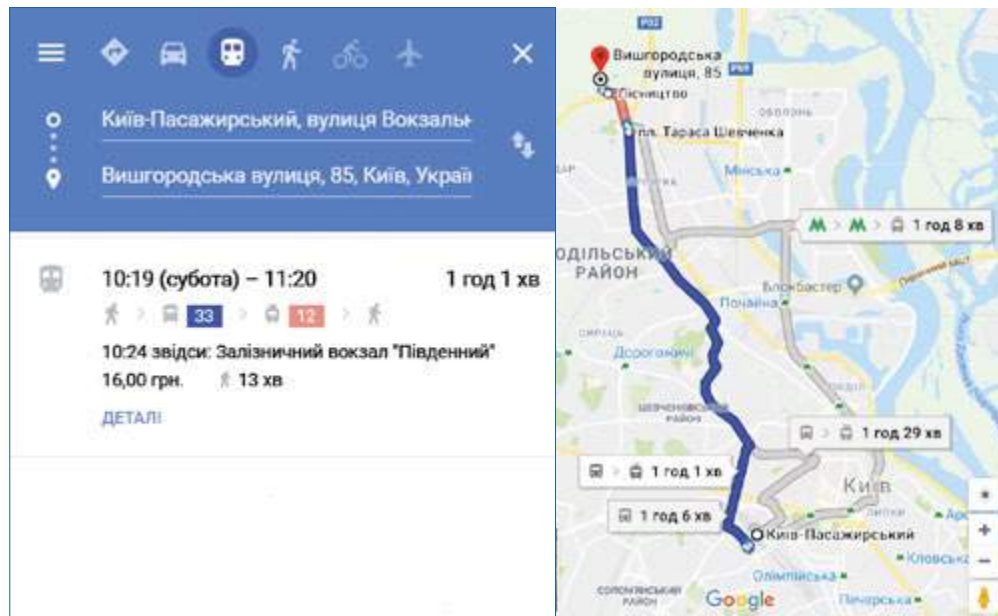

4. Захарко дізнався, що в Києві є старий дуб, якому понад 600 років. Його визнано пам'яткою природи та історії. Хлопчик попросив бабусю поїхати разом до столиці й подивитися на давнє дерево.

Як ти думаєш, чому Захар зацікавився старим дубом? Чому ми дбайливо охороняємо такі пам'ятки?

5. Віра Павлівна не знала, як доїхати до пам'ятки громадським транспортом, тому Захар запропонував довідатися про маршрут за допомогою карти Google. Розглянь [скріншот](#) і сформулюй два запитання.

6. Досліди, які пам'ятки культури чи природи є у твоїй місцевості.

Чи можуть зникнути цінності природи?

1. Захар та його однокласники отримали дивний лист. Прочитай і поміркуй, хто міг би його написати.

Дорогі діти!

Я дуже цінна для вас, людей, але потребую охорони. Щороку люди вирубують ліси. У річки зливають відходи. Повітря забруднюють викидами із заводів. Багато рослин і тварин вже перебувають на межі вимирання. Подумайте про мене! Адже втрачене – не повернути!

2. Чому авторка листа вважає себе цінною для людей? Обґрунтуй свою думку.
3. Чи погоджуєшся ти з тим, що об'єкти природи можуть зникнути, і повернути їх буде неможливо? Поясни свої міркування.
4. Розглянь фото. На яких із них зображено об'єкти, що завдають шкоди довкіллю? Поясни свій вибір.

5. Минулої весни другокласники дізналися, що в сусідньому лісі росте Шафран Гейфеля — першоцвіт, занесений до Червоної книги України.

Діти знайшли на галявині ці рослини та полічили. Їх було 28. Цієї весни школярі планують знову піти до лісу й перевірити кількість квітів. Скільки цих рослин прикрашатимуть галявину, якщо їх стане на 16 більше? А якщо на 13 менше?

За яких умов квітів може стати більше? А за яких — менше?

6. Тварини теж потребують допомоги, тому Захар вирішив виготовити годівничку.

Роздивіться фотографію та поміркуйте, що потрібно для виготовлення такої годівнички. Зробіть різні годівнички для птахів.

7. Побачивши годівничку на дереві, бабуся похвалила Захара і сказала, що його праця дуже цінна. Що мала на увазі Віра Павлівна? Розкажи.

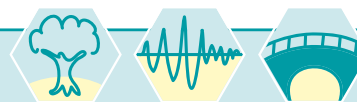
8. Поміркуй, що ти можеш зробити для охорони природи.

Довідайся, чи завжди варто ділитися.

✧ Що ти порадив/порадила б головному герою?

Чашка

(за оповіданням Олени Лободи “Найкращий подарунок у світі”)

Гостюючи у хрещеного, Захар побачив дуже гарну чашку з написом “Найкращому в світі синові”. Хлопчиків так захотілося її мати! Він попросив хрещеного:

- Дядьку Сергію, а подаруй мені свою чашку.
- Ні, не можу, – знітившись, відповів хрещений.
- Як це не можеш? – здивувався хлопчик.

Дядько Сергій вперше відмовив Захарові! А за кілька днів хрещений приніс хлопчику ошатну коробку. “Чашка!” – здогадався Захар. Але це була інша чашка! Захар відштовхнув її від себе, чашка впала і розкололася.

– Чашка дядька Сергія – дуже цінна для нього, бо це подарунок його батька, – пояснив тато. – Він не може її тобі подарувати. А ти свого хрещеного образив.

– Як же мені все виправити? – схлипнув Захар.

Вони разом склеїли чашку, проте потворний “шрам” тягнувся через усю її поверхню. І тут Захар прочитав на чашці: “100 % гарний хлопець”. Від того йому стало ще гірше: чашка розкололася поміж двома нулями. “0 % гарний хлопець” – вийшло тепер, і це була правда.

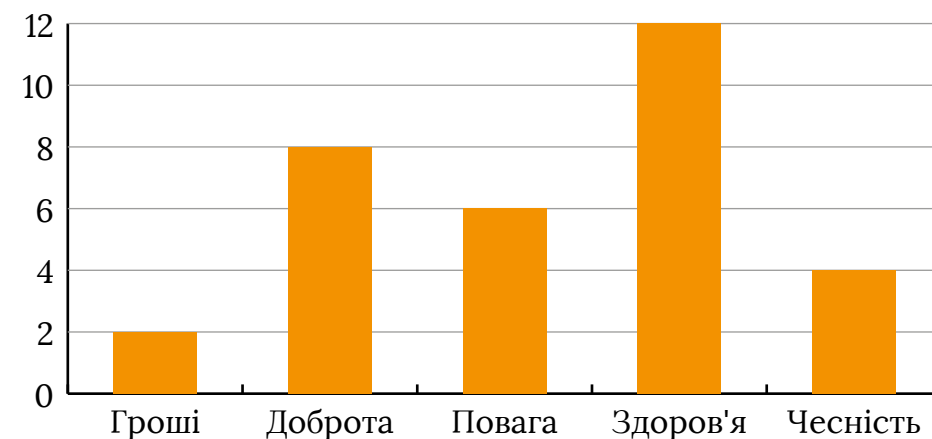
- ⚙ Розкажи, як почувався Захар, коли хрещений відмовився подарувати йому чашку.
- ⚙ Як ти гадаєш, чи зможе дядько Сергій пробачити своєму хрещенику необачливий вчинок?

Що я ціную в людях?

1. Розгадай ребус і визнач, що саме Захарко цінує в людях найбільше. А які людські риси цінуєш ти?

2. Учні та учениці другого класу обговорили, які саме цінності вони вважають найважливішими, і результати подали у вигляді діаграми.

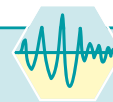

Визнач, які твердження є істинними.

- ⚙ Найбільше другокласників цінують в людях доброту.
- ⚙ Здоров'я цінують 12 дітей.
- ⚙ У другому класі навчаються 32 дитини.

3. Побудуйте діаграму “Цінності нашого класу”.

4. Які риси характеру притаманні зображеним дітям?

Підказки: пунктуальність, жадібність, доброзичливість, пихатість, щедрість, егоїзм, милосердя, уважність.

5. Що для тебе важливо в подрузі, другові?

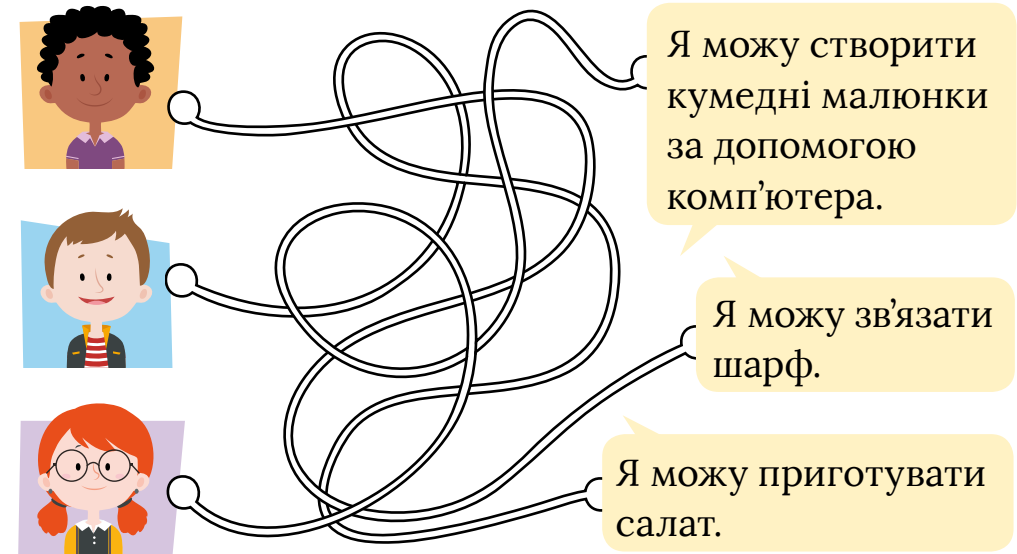
6. Захар і його друзі Фатіма та Матвій порахували, скільки добрих і поганих вчинків вони зробили за тиждень.

	25	15		33	11		27	38

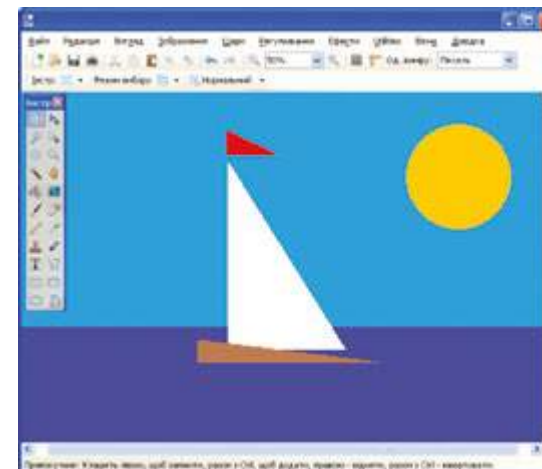
Обчисли, скільки добрих вчинків зробили всі разом, скільки поганих. Яких більше?

Яку цінність можу створити я?

1. Учителька запитала дітей, що приємного вони можуть зробити для інших. Дізнайся, хто як відповів.

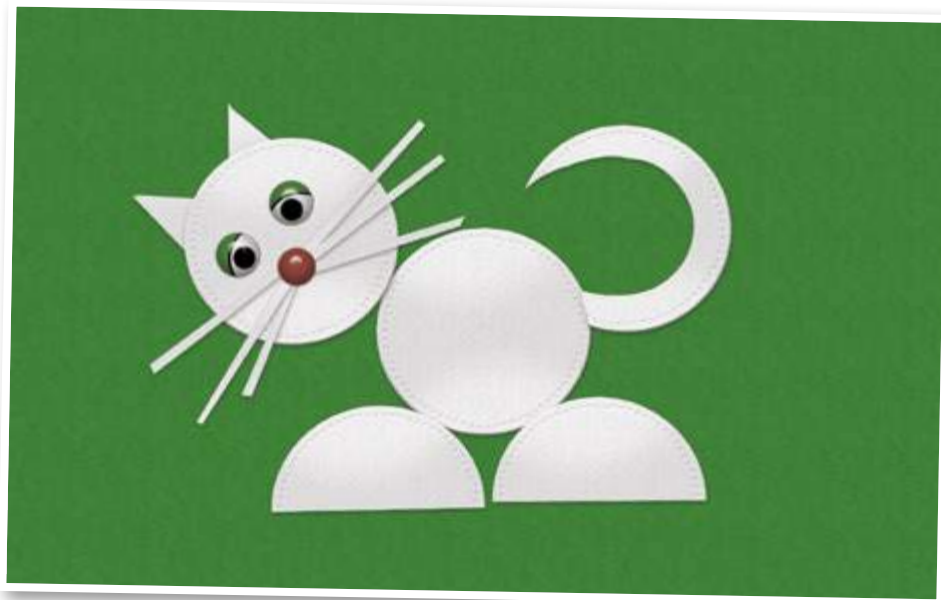
2. Марійка створила за допомогою графічного редактора малюнок для своєї бабусі та роздрукувала його. Бабуся вставила малюнок у рамочку та почепила над ліжком. Як ти гадаєш, чи цінує вона роботу онуки?

Створи подібний малюнок у доступному графічному редакторі. Кому він може принести радість?

3. Юстина зробила таку картинку для свого друга Степана. Цей дарунок є дуже цінним для хлопчика. Зроби подібну аплікацію. Розкажи, кому ти її подаруєш.

4. Денис вирішив скласти вірш для своєї рідної сестрички. Для цього він почав тренуватися в доборі рим. Доберіть якомога більше рим до слів "біля тину"; "край дороги".

А тепер спробуйте скласти вірші за поданими початками. Прочитайте, що у вас вийшло.

Вантажівка котить край дороги,
Їй назустріч сунуть ...

При дорозі вовчик,
Видерся на ...

Горобці біля тину
Цвірінчали без ...

5. Розкажи, що цінного ти можеш створити для інших.

Довідайся, чому вечірка не вдалася.

Мамо, сказали, що сьогодні день ескімо!
Давай влаштуємо вечірку!

Добре! Ви закінчите прибирання,
а я сходжу по смаколики.

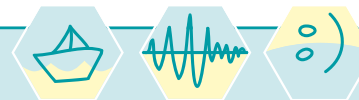

Зараз додивимося та приберемо.

Оце так вечірка!

- ☀ Який з варіантів невдалої вечірки здається тобі більш справедливим? Чому?

Перевір себе

1. Які риси характеру притаманні Захарові — головному герою збірки оповідань Олени Лободи "Найкращий подарунок у світі"? Назви їх.
2. Іграшковий сміттевоз Захара перестав їздити. Хлопчик виявив, що в машинці розрядилася батарейка, і зробив висновок, що батарейка — дуже цінна річ. Пригадай, для роботи яких приладів потрібні батарейки. Назви ті, що допомагають тобі у навчанні.
3. Захар отримав машинку в день маминого народження, 19 грудня, а розрядилася батарейка сьогодні. Скільки днів батарейка мала цінність? Полічи.

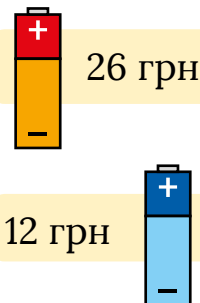
ГРУДЕНЬ

Пн	2	9	16	23	30
Вт	3	10	17	24	31
Ср	4	11	18	25	
Чт	5	12	19	26	
Пт	6	13	20	27	
Сб	7	14	21	28	
Нд	1	8	15	22	29

СІЧЕНЬ

Пн		6	13	20	27
Вт		7	14	21	28
Ср	1	8	15	22	29
Чт	2	9	16	23	30
Пт	3	10	17	24	31
Сб	4	11	18	25	
Нд	5	12	19	26	

4. У магазині Захар звернув увагу на те, що ціни батарейок різні. Батько дав йому 50 грн. На скільки більше решти отримає Захар, якщо придбає батарейку за 12 грн? Як вибираєш батарейки ти? Чи завжди краще обирати те, що дешевше?

5. Захар звернув увагу на знак на батарейках. Що він означає?

- ☀ Небезпечно для довкілля
- ☀ Шкідливо для здоров'я
- ☀ Не викидати разом з іншими відходами

6. Хлопчик вирішив дізнатися, чому батарейки не можна викидати разом з іншими відходами. Він здійснив дослідження, а його результати подав у вигляді схеми. Роздивись її та розкажи, чому батарейки можуть стати шкідливими для природи та людей.

7. Хрещений підказав Захарові, що в сусідньому магазині є контейнер для використаних батарейок. На ньому хлопчик побачив плакат. Розглянь його.

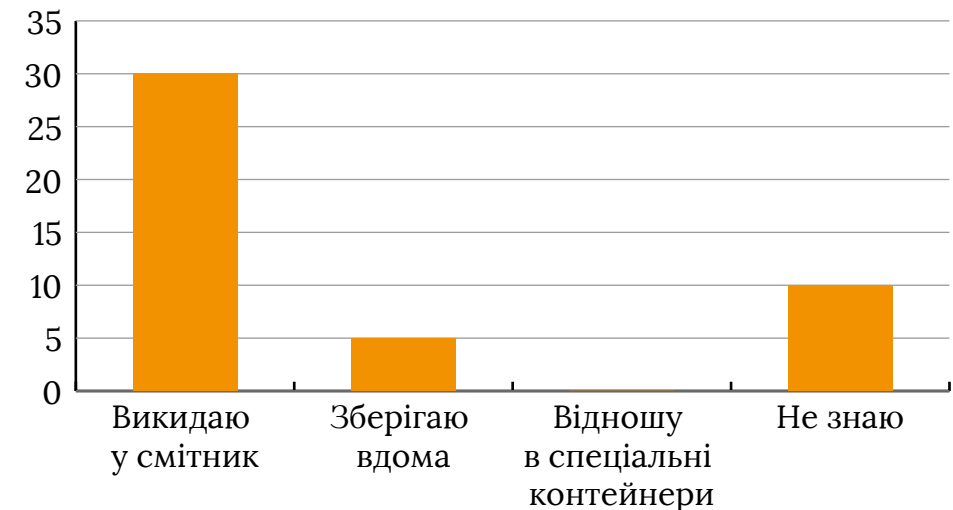
Визнач, які висловлювання істинні.

- ☀️ Одна батарейка може врятувати два дерева.
- ☀️ Батарейки забруднюють повітря.
- ☀️ Батарейки не забруднюють воду.

- 8.** Захар зробив інформаційний плакат, у якому розповів про важливість утилізації батарейок. Намалюй свій плакат на цю тему.

9. Захар вирішив дізнатися, що роблять з використаними батарейками в родинах його знайомих. Результати опитування хлопчик подав у вигляді діаграми. Сформулюй два запитання за її даними.

- 10.** Окрім батарейок, родина Захара здає на переробку інші відходи. А деякі речі й зовсім не потрапляють у смітник, бо отримують нове життя. Поміркуй, що ще можна зробити зі старих джинсів.

